

hondo-hondotik

Pantxo Belin, Maite Goihenetxe eta Xabi Larralde

(Batasuneko hiru hautesbarrutietako hautagaiak)

Demokrazia Euskal Herriarentzat

Lehenik eta behin, hauteskunde hauek ez direla Euskal Herrikoak erran behar da. Ez dira gureak baina zuzen-zuzen hunkitzen gaituzte. Batasunak, zazpi herrialdeak kontuan hartzen dituen ezkerreko alderdi politiko bakarra izanik, programa eta alternatibak plazaratu ditugu hauteskunde hauetan.

Gure mezuari era original eta koherente batekin txapela ezarri (Demokrazia / Democratie), bi ideia nagusiren inguruan gizarteratu dugu:

1. Euskal Herria frantses estatuaren aitzinean herri gisa agertzea ezinbestekoa da. Zentzu horretan, abendu hondarrean, gainerateko alderdi abertzaleei hauteskunde horiei buruz gogoeta komuna eta ahal bezainbat abertzale elkarrekin biltzeko ekimen bat martxan jartzeko proposamena luzatu genien. Dakizuen bezala, bestelakoa izan da AB eta beste alderdien hautua, eta gaur egun lehian aurkitzen gara, zatiturik. Frantses estatuari euskal nazioaren eta lurraldetasunaren aldarrikapenak ahots batez adierazteko aukera bat galdu dugu.

2. Demokraziaren aldarrikapena. EHren onarpen eza demokrazia ezaren adierazle bat da. Lurraldetasunaren errespetu ezak (4. hautesbarrutian Nafarroa Beherea eta Zuberoa Biarnoren zati batekin nahasi dute), abertzaleok gehiengo izanik ere ez genuke diputatu bat ateratzeko aukera izpirik.

Euskal Herriaren egoera konponbidean jartzeko gakoa, herri honetan bizi diren herritar guzien eskubideen errespetuan datza. Hau euskaldunon herritartasun irekiaren adierazle bikaina da: euskaldunak sentitzen ez direnen eskubideak, baina baita euskaldunenak. Eskubide guziak: kulturalak, politikoak eta sozio-ekonomikoak. Hau da gure bake proposamenean aurkezten dugun ikuspuntua.

Lapurdiren, Nafarroa Beherearen eta Zuberoaren kasuan, azken urte luzeetan gizarateak geroari begira biziki inportantak diren hainbat gairen inguruan iritzia emana du:

- Alor instituzionalean gehiengo zabal batek egiten du euskal departamendu baten sorrerarekin.
- Euskararen ofizialtasuna.
- Presoen hurbilketa.
- Laborantza ganbara.
- Artisau edo ofizialeen ganbara.
- Berezko unibertsitatea.

Garbi dago aldarrikapen hauek frantses estatuaren dezentralizazio eskema batean kokatzen direla, EHren ezagutzarik gabe ere, «frentximentek» bere egin ditzaketanak. Abertzaleontzat aldiz, aldarrikapen hauen onarpena joko arauetan parte hartzeko funtsezko exijentzia dira. Frantses estatuak mespretxuz erantzun dio gehiengoaren borondateari. Gizarte honen hitza bahitua dago, EH osoarena bezalaxe.

Euskal Herriak ahal handiak ditu bere garapenerako: kulturean, arrantzan, bere laborantza bereziaren alor ezberdinetan, turismoan, bere kohesio sozialean... baina funtsezkoa falta zaio, erabakitze ahalmena. Horren ondorioz, herritarren eguneroko bizitzan eragin zuzena duten arazoetan (etxebizitza, enplegua, hezkuntza, ingurumena...) ez dugu eragiteko ahalmenik.

Ipar Euskal Herrian argi gorriak piztuta daude:

- Euskara. Herrialde euskaldunenak izatek zenbait urtetan erdaldunenak izateko bidean gaude, gainbehera hori zuzentzeko tresnarik eskuratzen ez baditugu.
- Populazioa handitzen (kostaldean gora, barnealdean behera) baina zahartzen oro har. Horrek ekonomiaren alorren desoreka areagotzen du, zerbitzuen sailaren desoreka indartuz.

- Barnealde/kostalde desorekak azken honen hustea dakar. Gure gazteek herria utzi behar dute, laborantzan instalatzeko laguntzarik gabe eta ekonomia lokala suspertzeko enpresa ttipien plantan ezartzeko nahikeri eskasian.

- Europaren egituratze prozesuan ahots propiorik gabe, ezin dugu gure inguruko herrialdeekin harremanen jabe izan.

Balantzea eginez, herritarren banakako eskubideak zein kolektiboak ukatuak zaizkigu, eta sistema honek eraikitze aukera

izpirik ere ez digu uzten. Joan den larunbatean Batasunak Baionan burutu mitinean François Sergentini, Kortsikako Indipendenta taldeko kideak zioen bezala: frantses estatuko herrien errespetu ezaren aurrean, hobe dugu ezer itxaron gabe guhaurrek etorkizuneko Euskal Herria, Kortsika, Bretainia... eta abar eraikitzen hastea. Gaur egun Iparraldean zerbait baldin bagara, guk eraikitakoari esker da, eta geroan ere horrela izanen da. Duela 30 urte baino gehiago Seaskako aitzindariak euskararen irakas-kuntzaren alorrean abiatu bidean logika berari helduz, eman ditzagun guk urrats batzuk Zazpiak Bat eta eraikuntza nazionalaren perspektiban, eta berez etorriko da estatuen ezagutza eta errespetua. Herrigintza bezala ulertzen den politikan, bizitzan bezala, errespetua ez da galdetzen, irabazten baizik.

Arrazoi guzi hauengatik, gaur eta hemen, Parisetik hauteskundeak luparekin begiratu dituzte. Eta ororen gainetik, Frantzia mailan huskeria diren boto gutti batzuen kontaketa baino, ideien debatea aitzinarazi, eta aldaketarako oinarriak ezartzen dituen botoa kontatuko dute. Min egiten duen botoaren erran nahia kondutan hartuko dute bereziki, eta ez ematen dizkiguten purrurken kudeatzen indarrak galtzeko prest daudenena. Ekainaren 9 eta 16an, derragun ozenki: Demokrazia Euskal Herriarentzat.

Andde Sainte Marie

(ABko Idazkaritzako kidea)

AB: boto abertzalea eta baliagarria

1986az geroztik, garai hartan EMA eta EBk osatu koalizioaren bidez, ondok AB koalizioa bezala eta azkenik 95ean AB mugimendu politiko bezala, hauteskundeak beti izan dira memento garrantzitsuak Ipar Euskal Herriko abertzaleentzat. Beste edozein eremu bezala, hauteskundeak ere kontzientziaziorako baliatzen ditugun tresna bat dira. Beste edozein alorretan bezala, emeki baina segurki gure ildo barnatu dugu eremu berezi horretan ere.

Emeki eta segurki diot, ez beti guk nahi bezain azkar, baina bai gure etsai politikoek nahi luketen baino lasterrago, dudarik gabe. 86az geroztik hauteskunde hauteskunde, ABren emaitzak beti gorantz joan dira, ABren xede nagusia beti izan delako bere mezu politiko propioa zabaltzea ez bakarrik «mundu» abertzaleari, baizik eta hortik hurbil mugitzen den ingurumen sozial bati ere. Aldi honetan ere berdin gertatuko da. Bihar lehen aldikotz abertzale bozkatuko duten guziei diegu garrantzia eman. Horretarako, hauteskunde kanpainan zehar, ezinago argiki erakutsi dugu posible dela mezu abertzalea eta ezkerreko molde irekian zabaltzea gizarateari. Maila

horretan ABk bere eginbideari eutsi dio. Gero hurbilak errango digu lortu edo lortzen segitzen dugun...

Horiek hola, ezin uka, halere, batzuek gaizki bizitzen dutela hiru hautagaitza abertzaleen presentzia edo aukera, jakinez aurtan gainera lehen aldikotz Iparralde honetan ezker abertzalea ere zatiturik doala lehiaketa elektoralerat. Badaiteke damugarria izatea baina gaurko errealtate gordin hori da. Eta horrekin egin beharko nahi ala ez!

Ez da ahanzi behar Batasunak duela erabaki ABtik aldentzea eta zuzenki Iparralde honetan jardutea ABren parean, «konkurrentzia» gisa. Funtsean horretarako eskubide osoa daukate Batasuneko kideek. Halere egitate historikoa da eta ondok gertatuak erabaki horren ondorio zuzenak baizik ez dira. Gertakari horiek aitzin denak ABren barnean bizi ginen, nahiz eta debateak izan, nahiz eta ezberdintasun batzuk izan sentsibilitateen artean.

Panorama politikoa aldatu da, guttiengo bat joan da ABtik bainan ABk segitzen du bere bidea. Bere desmarxa historikoaren bidez eta bere nortasun propioaren bidez,

ABk segitzen du Ipar Euskal Herriko abertzaletasunaren eta abertzaleriaren iparratz izaten.

Klase politiko frantsesean bezala abertzale munduan ere, hauteskunde garaiek izaiten dira minberatsuak eta gatazka gune aproposak. Animatzen gaituen deontologia militanteak eskatzen digu edo eskatu behar liguke gutienezko errespetu eta leialtasuna gure artean. Sentsu horretan, Batasunaren hautagaitza ezinago normala da, bere xedea izan delarik ABtik joatea. Nehork ez dauka obligaziorik ABn egotea bere gogoaren kontra! Alderdi eta mugimendu guziek eskubidea daukate hauteskundeetan aurkezteko.

Doi bat harrigarria dena Batasunaren kasuan da, lehen aldikotz sartzen dela hauteskunde «lehiaketan» balio izpirik izango ez duen akto bat aldarrikatzeko. Boto xuri bat bozka ontzian sartzeko. Edo Batasunak hautagaiak aurkezten ditu beren bozka paperekin ondok bere influentzia gizarte mailan neurtzeko eta bere boz kopurua gehitu ahal liteke abertzale mugimenduen emaitza orokorrari edo justuki ez du inpakto eta arrakasta hori neurtu nahi eta

ez da aurkezten eta, jadanik Hego Euskal Herrian gisa bereko hauteskundeetan egin izan duen bezala, abstenitzen da. Errealite gordin, gaur egun hau dugu Iparraldean: «Bozka Euskal Herria, bozka demokrazia» xuri eta balio ez duen bozka txartela da. «Demokrazia» bozka txartel bakoitza, ABrentzat boz bat gutiago izateaz gain, boz bat gutiago da abertzaleek egiten ahal luketen emaitza orokorrean. Abertzaleek orokorki egiten ahal zuketen emaitzaren ahlutze bat da Batasunaren hautu moldean. Nehork xuxen ez du jakingo sekula zenbat abertzalek «Demokrazia» hautua egin duten. Alderantziz, frantses estatuak, tokiko klase politikoak eta gizarteak orokorki hurbiletik segituko eta aztertuko dituzte ABren emaitzak. Indikatibo bakar hori izango da. Beren ikusmoldeak, beren estrategiak eta beren erabaki politikoak, geroari begira, ABren emaitzaren araberrakak izanen dira.

Hortaz guziaz kontziente izanez oraindanik zenbait egun gelditzen zaizkigu mezu hau gure inguruan zabaltzeko. Herritarrek eta abertzaleek beren buruan argi izan behar dute heldu den igandean egiten duten hautuaren ondorioak zer izanen diren. Mobiliza gaitezen! Ekainaren 9an nehork ez dezan duda boto abertzalea, ezkerrekoa, boto baliagarria eta kontuan hartuko den botoa, Abertzaleen Batasunaren boto dela.